

HANGON KAUPUNKI HANGÖ STAD

Råsvängen I, byggnadsanvisningar

13.10.2025

Fotografier, temakartor, grundkartor och flygfotografier
© Hangö stads markanvändningsdelning

Innehållsförteckning

1. Allmän beskrivning.....	4
2. Område där miljön bevaras	5
3. Nybyggnation, reparationer och tillbyggnad	6
4. Ekonomibyggnader och gårdar	14
5. HINKU – mot en kolneutral kommun.....	18
6. Källor	19

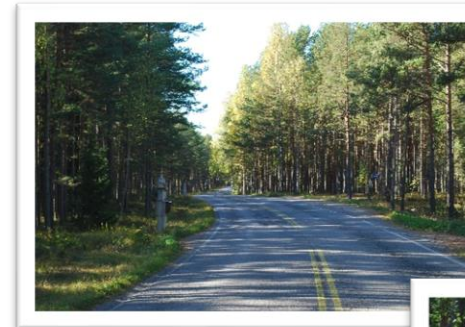
2. Område där miljön bevaras

/s

Område där miljön bevaras.

Beteckningen fogas till den egentliga beteckningen för områdets användningsändamål för att visa att målet är att bevara byggnader och den övriga miljön.

I detaljplanen har man tagit hänsyn till bevarandet av en ekologisk korridor samt förlängningen och anslutningen av rekreationsområdet och friluftslederna söder om planområdet till grönområdet norr om planområdet.

3. Nybyggnation, reparationer och tillbyggnad

Byggnadsanvisningen syftar till att påverka nyproduktionen inom området så att det nya byggnadsbeståndet formas till ett mer enhetligt bostadsområde genom färg- och materialriktlinjer. I anvisningen har man harmoniserat olika byggnaders volymkomposition, taklutningar samt färgsättningen av nybyggnader. För Rajakaari I-området rekommenderas det att använda rött eller olika nyanser av rött i fasadytorna, vilket fungerar som en sammanbindande faktor. Målet med byggnadssättsanvisningen är att man med tiden ska få områdets olika element att bättre smälta samman till en helhet tack vare en enhetlig färgsättning.

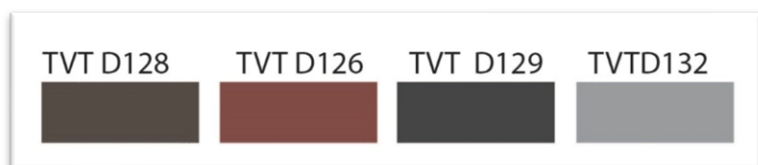
Vid kompletteringsbyggande rekommenderas att de befintliga bostadshusens särdrag inom samma gårdsområde tillämpas vid utvidgning och tilläggsbyggande på dessa gårdar. Vid kompletteringsbyggande och utvidgningar ska helheten beaktas, och man bör gynna fasadytor av rena naturmaterial. Färgsättningen ska vara kompatibel och harmonisk med den övriga bebyggelsen inom samma gårdsområde. Nya byggnaders placering ska anpassas till omgivningen med hänsyn till vegetationen.

Färgsättning

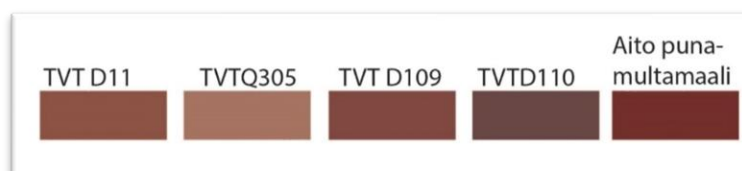
Färgsättningen av nybyggnader ska ge ett enhetligt intryck. På samma byggnad ska man använda nyanser som är lika eller ligger nära varandra på olika fasadytor. Det rekommenderas att träfasader på nybyggnader målas i en röd nyans eller i en varm ton med inslag av rött. Kraftiga färgkombinationer bör inte användas i området. Inom området rekommenderas i möjligaste mån användning av nyanser framställda av naturliga pigment på träytor. Sådana nyanser är till exempel tjära med rödton, linoljetjära tonad i rött och nyansen av kokt rödfärg. Om fasadmaterialet är bränt rött tegel ska det vara i en röd eller rödaktig nyans, exempelvis rödbrunt tegel. En fasad murad i rött bränt tegel är också ett rekommenderat materialalternativ. Stenytta ska vara grå. På karmar och foder kan man till exempel använda naturvit färg. Färgsättningen av nybyggnader ska anpassas till omgivningen med hänsyn till vegetationen.

Exempelbaserade färgpaletter för rekommenderade byggnadsfärger inom området;

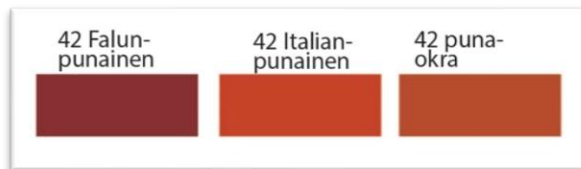
Nedan en sammanställning av nyanser för tak enligt Tikkurila Oy:s färgkarta.

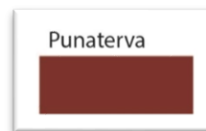
Nedan sammanställning av nyanser enligt Tikkurila Oy:s färgkarta för väggfärger avsedda för träfasader.

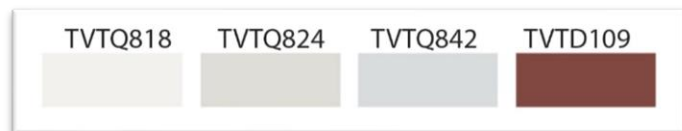
Nedan sammanställning av nyanser för träfasadfärger i Uula Color Oy:s slamfärgskarta, från vänster till höger: Falu röd, Italienskt röd samt Rödockra.

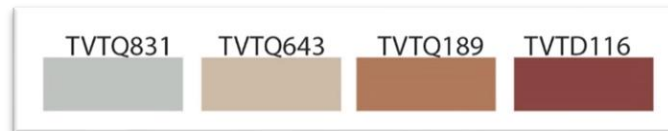
Nedan modell av Ausons Tjärfärg, som rekommenderas som ett alternativ för byggnaders träfasader.

Nedan sammanställning av nyanser enligt Tikkurila Oy:s färgkarta för fönster.

Nedan sammanställning av nyanser enligt Tikkurila Oy:s färgkarta för accentfärger.

Fasadmaterial

Vid nybyggnation ska naturliga material användas, såsom trä, murat tegel och stenyta. I första hand rekommenderas användning av trä. För tegelytor är det möjligt att använda följande murförband: 1/3-stens förband, 1/2-stens förband, växelvis förband och kryssförband. Teglets komposition i fasaden ska eftersträvas att utformas så att byggnadens helhetsintryck blir balanserat. Kombinationen av tegel och trä lämpar sig väl i området. Det går att använda antingen endast något av de ovan nämnda materialen som fasadmaterial, eller båda materialen i samma byggnad. Materialen ska dock vara enfärgade

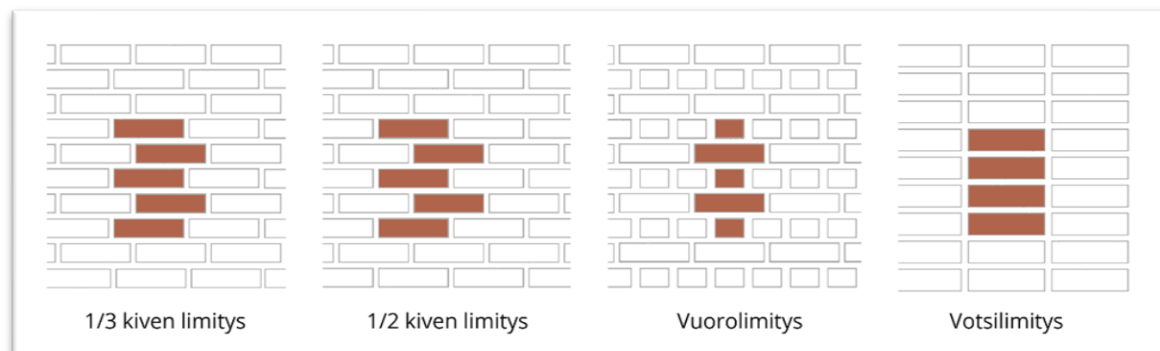
TEGEL – bränt rött tegel, grovt eller borstat

Tegelytorna ska ge byggnadernas fasader i området uttrycksfullhet. Det rekommenderas att man vid valet av fogtyp och fogfärg fäster uppmärksamhet vid att dessa tillsammans med teglet skapar ett intryck av en omsorgsfull och harmonisk helhet. Fogen kan till exempel helt döljas i fasadfärgen genom att välja en murbrukfärg som är densamma som tegelstensens färg. På motsvarande sätt kan en något mörkare fogfärg än teglet skapa en levande fasadyta tillsammans med tegelmurningen. Fogar kan också behandlas och färgas delvis i fasaden, till exempel genom att framhäva horisontella fogar och visuellt dölja vertikala fogar genom att färga dem i samma nyans som teglet. Fogarna mellan tegelstenarna får inte göras i en färg som skarpt kontrasterar mot teglets färg. Enskilda tegelstenar får inte framträda på ett överdrivet sätt från varandra på grund av fogfärgen.

När det gäller fogtyper är, förutom slätfog, andra väl lämpade typer för området: djup slätfog, snedfog, intryckt slätfog och tunnfogsmurning.

Av tegelmönstren är 1/2-stens förband (1/2 kiven limitys) mest rekommenderat. Det är också möjligt att använda 1/3-stens förband (1/3 kiven limitys), växelförband (vuorolimitystä) eller kryssförband (votsilimitys).

Nedan exempel på olika murningssätt som lämpar sig för området:

Illustrationsbilder av fogar i olika färger:

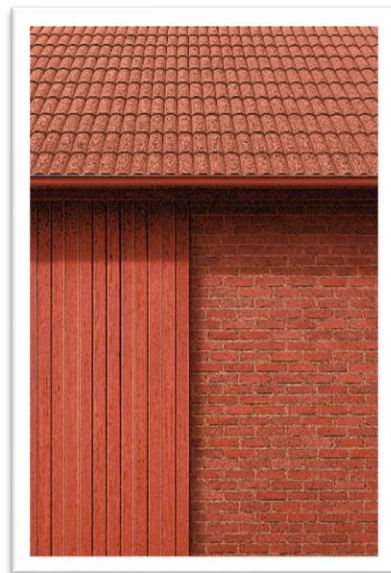
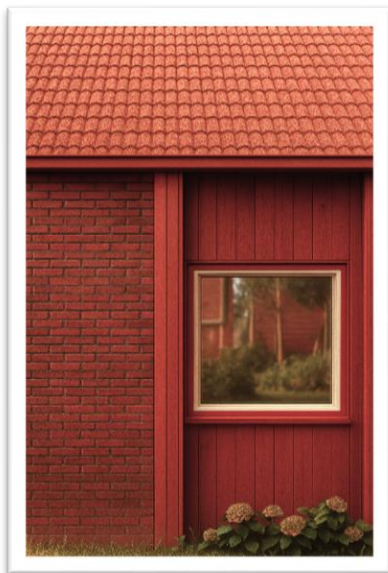

Träfasader

På träfasader kan man använda profilerad träpanel monterad antingen vertikalt eller horisontellt. Om panelsektioner monteras i olika riktningar ska sektionerna avgränsas med en dekorlist eller annat fasadelement. Dekorlisten kan ha samma färg som träpanelen. Trä kan också användas som galler- eller dekorpaneler i till exempel räcken, pergolor eller täckta galler, för att avgränsa utrymmen samt skapa olika grader av genomsynlighet.

Exempel på fasader

I exemplen har byggnadernas yttre formgivning framgångsrikt kombinerat båda materialen; både trä och tegel.

Om fasaden enbart utförs som träfasad är det bra att framhäva en levande och naturlig färgyta med hjälp av en transparent fasadfärg.

Nedan ges exempel på hur takets färgnyans kan anpassas till tegel- och träfasader. En bra lösning är att takets nyans antingen är mörk eller mycket nära fasadens nyans.

Tak generellt

I nybyggnader ska man använda den typiska takkonstruktionen för området, alltså sadeltak.

Takmaterial

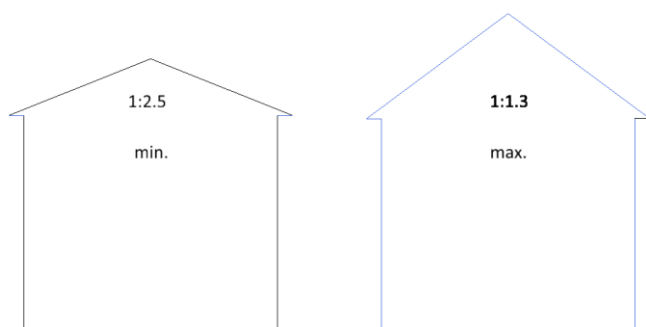
Som takmaterial rekommenderas falsad plåt, vilket är det vanligaste takmaterialet i området. Taket kan även utföras med brända röda takpannor eller natursten. Takpapp är inte tillåtet för bostadshus. Bitumenpapp får endast användas på ekonomibyggnader.

Takets färgnyans

Färgnyansen på plåttaket ska harmoniera med rödaktiga toner. Möjliga nyanser är svart, mörkgrå, mellangrå eller mörkbrun. Om taket ska ha en röd nyans ska tegelpannor användas som material. Naturstenlagd tak ska vara grå.

Taklutning

Lutningen på taken kan variera mellan 1:2,5 och 1:1,3 på byggnaderna.

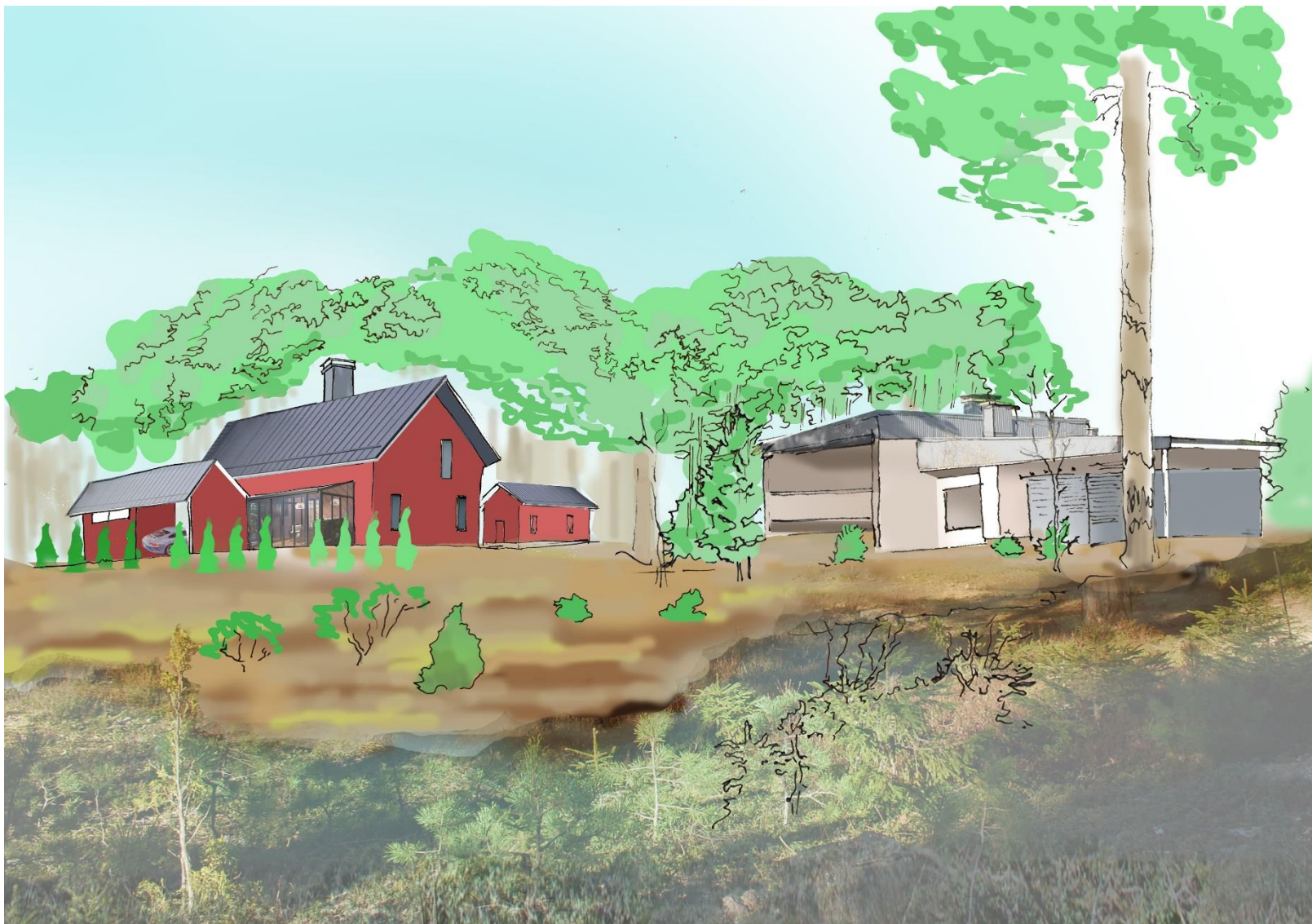
Fönster

För nya byggnader kan fönsterstilar som är typiska för området användas. Rekommenderade fönster är sådana med tydliga fönsterindelningar. Fönstrets nederkant ska vara minst 500 mm över golvet. Stora glasytor rekommenderas inte. Om en enhetlig glasyta överstiger 2 m² ska fönstret delas med minst en mellanram. Nya byggnaders fönster ska undvika överdriven dekorativitet. Om fönstren har foderlister och droppnister ska deras form vara enkel. För att framhäva dessa kan man använda en kontrasterande accentfärg, till exempel vit eller mörkbrun. Små förlängningar i fodren är tillåtna. Fönsterlösningar utan foderslister är också möjliga. Fönsteromfattningar eller karmar kan vid önskemål accentueras med kontrastfärger. Det yttersta glasets yta bör helst ligga så nära ytterväggens plan som möjligt. Fönstren ska använda de ovan nämnda fönsterindelningarna. Vid placering av fönster bör man i möjligaste mån sträva efter vertikal komposition.

Vid placering av fönster på fasaden ska en balanserad och genomtänkt komposition eftersträvas.

Byggnadsutvidgning

Bostadshus har på byggplatserna styrts mot gårdssidan. Ett lågt, enplanshus kan byggas ut med ett extra rum. De flesta byggnader från denna period är redan ganska stora. På grund av tomternas stora storlek är det i de flesta fall ändå möjligt att ytterligare utvidga bostadshusen.

Illustration, exempel på nya byggnaders placering på området.

Illustration, exempel på nya byggnaders placering på området.

4. Ekonomibyggnader och gårdar

Området är typiskt för tallhed med tillhörande växter, såsom blåbär, lingon, ljung, skogsbjörnbär och olika ängsväxter. De relativt fritt placerade och varierande huvudbyggnaderna och ekonomibyggnaderna skapar en varierad miljö, men växtligheten förblir huvudsakligen typisk för tallheden.

Planområdet ligger helt inom grundvattenområdet, vilket måste beaktas vid planering och uppförande av ekonomibyggnader samt vid skötsel av gårdar. Kompostering ska ordnas så att inget vatten från komposten rinner ner i marken. Förutom på gatuområden ska grundvattnet på parkeringsytor på gårdarna skyddas med täta ytskikt.

Vegetationen spelar en nyckelroll för att minska dagvatten. Växternas positiva effekter bygger på deras stora kapacitet att hålla kvar och utnyttja vatten, vilket leder till ökad avdunstning. Genom att fördröja dagvatten kan man förhindra överbelastning av dagvattennätet vid kraftiga regn. Om det redan finns våtmarker i terrängen rekommenderas att anlägga en regnträdgård på dessa platser på tomterna.

Detaljplanbestämmelser:

- I ekonomibyggnaden får placeras arbetsutrymmen som inte stör miljön. Således är dess högsta areal 100 m²-vy.
- Byggnaderna bör anslutas till vatten- och avloppsnätet. Infiltration av avloppsvatten i jordgrunden är förbjudet. Tillräcklig fördröjning av dagvatten bör arrangeras på området innan vattnet leds ut i det allmänna dagvattensystemet. En tomtspecifik dagvattenhanteringsplan bör presenteras i samband med bygglovet.
- För fordonstrafik avsedda trafikleder och parkeringsområden som anläggs på området ska beläggas med vattentätt material. Dagvattnet från dessa områden ska avledas till dagvattenavlopp eller utanför grundvattenområdet.
- Oljecisternerna, ska placeras inne i byggnaden eller utanpå marken i ett skyddstråg, Trågets volym ska motsvara den lagrade oljans maximimängd.
- Reserverade bilplatser ska vara 1 bp/bostad.
- Gårdsområden får inhägnas med ett högst 1,2 m hög brädstängsel eller 1,5 m hög häck.
- Med gäststuga avses en byggnad där det kan finnas övernattnings- och vistelseutrymmen och som är underställd huvudbyggnaden. Gäststugan utgör ingen självständig bostadsenhet med eget kök, badrum/WC.

Nya ekonomibyggnader

Bygganvisningarna gäller nya ekonomibyggnader eller förändringar av befintliga ekonomibyggnader. De nya ekonomibyggnaderna ska vara lägre än bostadshusen, se enklare ut och ha mindre storlek. Ekonomibyggnader får vara högre än bostadshuset endast om de används som båtförråd och bostadshuset på samma fastighet är enplans. Det rekommenderas att ekonomibyggnadens höjd bestäms så att en fullstor dörr får plats. Byggnadens grundplan ska vara rektangulär. Ekonomibyggnader får inrymma arbetsutrymmen som inte orsakar miljöstörningar.

Med gäststuga avses en byggnad underordnad huvudbyggnaden med sov-, vistelse- och sanitetsutrymmen. Gäststugan får inte innehålla kök.

Lösa konstruktioner och skyddstäckningar bör på gårdarna i möjligaste mån ersättas med fasta lösningar.

Fasader för ekonomibyggnader och gäststugor

Som fasadmaterial ska användas träpanel eller motsvarande tegel som på huvudbyggnaden. Träpanelens nyans ska harmoniera med huvudbyggnadens färg. Det rekommenderas att fasadfärgen för ekonomibyggnader på nya byggplatser är röd.

Fönster för ekonomibyggnader

Fönstren i nya ekonomibyggnader ska utformas enkelt. Om trädekorlister används är små dekorförlängningar tillåtna. Glasytan på det största fönstret eller glasdörren i ekonomibyggnaden ska vara klart mindre än glasytan på fönstren i huvudbyggnaden på samma fastighet.

Tak för ekonomibyggnader

Taken på nya ekonomibyggnader ska vara sadeltak. Som takmaterial kan exempelvis användas falsad plåt eller takpapp. Primärt rekommenderas plåttak som takmaterial för ekonomibyggnader, men om så önskas är även grönt tak ett bra alternativ. Bitumenpapp får endast användas som takmaterial för ekonomibyggnader.

Gårdar

Den stora trädbeståndet på tomterna tillsammans med annan vegetation skapar en typisk tallhedsmiljö. På tomterna bör naturlig vegetation lämnas kvar för att sömlöst anknyta till den angränsande skogen. Friska äldre träd ska bevaras, vilket kräver skydd av trädstammar och rotsystem under byggfasen.

Vid planteringar bör typiska växter för torr sandjord, marktäckande växter och steniga växter prioriteras istället för klippt gräsmatta. Om det ändå finns gräsmatta på tomten ska den hållas välskött. Som trädgårdsväxter rekommenderas arter som kräver lite gödning och vatten.

För området är lämpliga träd de som naturligt trivs där, såsom tall och olika rönnar.

Tall (Pinus sylvestris)

Rönn (Sorbus aucuparia)

Oxel (Sorbus intermedia)

För området lämpliga buskar är till exempel bergtall, dvärgbergtall, olika enar, getapel, parkolvon, färgginst, ärtbuskar och kvastginstsläktet.

Bergtall (Pinus mugo)

En (Juniperus communis)

Getapel (Rhamnus cathartica)

Parkolvon (Viburnum lantana)

För området lämpliga marktäckande växter är bland annat de som trivs i torra förhållanden: krypande former av en, mjölon, ripbär, fetknoppar, krypginst och oxbären.

Mjölon (Arctostaphylos uva-ursi)

Ripbär (Arctous alpina)

Gul fetknopp (Sedum acre)

Som prydnadsväxter kan användas buskar med låg, begränsad grund, t.ex. rododendron, rosenkvitten, gåsörter, buskrosor som fylld pimpinellros, paradisbuske, syren och vingbenved. Bland klätterväxter passar för området de som planteras på låg, begränsad grund, t.ex. kaprifol, alpklematis och tangutica-klematis.

Rhododendron (Rhododendron)

Liten rosenkvitten (Chaenomeles japonica)

Tok (Dasiphora fruticosa)

Fylld pimpinellros (Rosa spinosissima 'Plena')

Äkta kaprifol (Lonicera caprifolium)

Alpklematis (Clematis alpina)

Tangutica-klematis (Clematis tangutica)

5. HINKU – mot en kolneutral kommun

Hangö stad har sedan 2013 varit ansluten till nätverket Kolneutrala kommuner.

Vad är HINKU?

I projektet mot en kolneutral kommun (HINKU) samarbetar kommunerna, näringslivet, invånarna och sakkunniga. Målsättningen är:

- att minska på utsläppen av växthusutsläpp med 80 % till år 2030.
- att förstärka konkurrenskraften och utöka möjligheterna till affärsverksamhet.
- att utveckla områdets cleantech-kunnande och biohushållning.
- att förtäta samarbetet mellan kommunerna och näringslivet.
- att främja områdets livskraft.

Boendelösningar som stöder HINKU-projektet

- Användande av befintliga byggnader och grundförbättring rekommenderas om byggnaden fyller boendebehov.
- Minst en magasinering vedeldad eldstad rekommenderas i byggnaderna med tanke på elavbrott och krissituationer då inga andra uppvärmningssystem fungerar.
- På området bör gynnas också andra lokala och byggnadsvisa energilösningar. Sådana är bl.a. luftvärmepumpar, frånluftsvärmepumpar och pelletsuppvärmning. Luftvärmepumpar bör placeras på gårdssidan eller annars obemärkt och inte på gatufasaden.
- Användning av solpaneler rekommenderas. I takplåtarna integrerade tunna paneler lämpar sig också på gatusidans tak. Synliga separata paneler bör placeras på gårdssidan.
- Byggnaden borde planeras så att utrymmenas användningsändamål kan ändras senare. Det är bra att i planeringen beakta att en rörelsehämmande person kan bo nedre våningen och att det går att separera en sidobostad i byggnaden.

Det vore bra att gruppera nybyggnadens utrymmen enligt brukstemperaturerna så att de utnyttjar och magasinerar värme. Det rekommenderas att de utrymmen som kräver mest värme (vistelse-, köks-, arbets- och tvättutrymmen) placeras i mitten av byggnaden eller på husets södra sida, svalare utrymmen (sovrum) på de norra och östra sidorna och halvvarma och kalla utrymmen (verandor, gröna rum och lager) längs byggnadens kanter

6. Källor

Hangö stad 2024: Furuvik kvarter 1309, 1313-1314 ja 1316-1324. byggnadsanvisningar 10.4.2024.

Hangö stad 2018: Råsvängen I. Planbeskrivning, utkast 12.10.2018.

Hangon kaupunki 2018: Råsvängen I. Byggnadsinventering 4.9.2018.

Hiilineutraalisuomi.fi: Hinku-nätverket. Hämtad 28.11.2024 från adressen <https://www.hiilineutraalisuomi.fi/hinku/>

Bilder:

Auson värikartta n.d.: Hämtad 1.4.2025 från adressen www.auson.fi

ChatGPT n.d.: Hämtad 30.6.2025 ja 3.7.2025 från adressen www.chatgpt.com

Flickr n.d.: Hämtad 12.3.2025 från adressen www.flickr.com

Hangö stad n.d.: Markanvändningsavdelningens arkiv.

Pexels n.d.: Hämtad 12.3.2025 från adressen www.pexels.com

Pixabay n.d.: Hämtad 12.3.2025 från adressen www.pixabay.com

Tikkurila Oy värikartat n.d.: Hämtad 1.4.2025 från adressen www.tikkurila.fi

Uula Color Oy värikarttan.d.: Hämtad 1.4.2025 från adressen www.uula.fi